

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА**

**Навчально-науковий
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ**

«Затверджую»

Голова приймальної комісії

СумДПУ імені А.С. Макаренка

проф. Ю.О. Лянной

«15» березня 2021 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ПСИХОЛОГІЇ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста,
освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра,
освітнього ступеня молодшого бакалавра на другий курс
(з нормативним терміном навчання)
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 053 ПСИХОЛОГІЯ**

Розглянута на засіданні
Приймальної комісії
«15» березня 2021 р.
Протокол № 7

Програма фахового вступного випробування з «Психології» для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра на другий курс (з нормативним терміном навчання) за спеціальністю 053 Психологія

Ухвалена на засіданні кафедри психології

від 25 лютого 2021 р. протокол № 8.

Завідувач кафедри психології

_____ С.Б. Кузікова

Голова фахової атестаційної комісії

_____ Д.Б. Усик

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
з психології
для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста,
освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра,
освітнього ступеня молодшого бакалавра на другий курс
(з нормативним терміном навчання)
за спеціальністю 053 Психологія

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Соціальні, економічні, політичні процеси в Україні зумовлюють необхідність реформування галузей сучасної освіти, що ставить перед вищими освітніми закладами нові завдання щодо підвищення ефективної теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців. В цьому напрямку особливе значення має підготовка майбутніх психологів, діяльність яких повинна максимально відповідати суспільним потребам і світовим стандартам.

Програма фахового вступного випробування у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка призначена для абітурієнтів, які бажають здобути кваліфікацію з психології за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра на другий курс (з нормативним терміном навчання)

Завданням фахового випробування є визначення:

- рівня знання основних теоретичних знань з психології;
- глибини засвоєння матеріалу;
- вміння логічно мислити;
- вміння використовувати набуті знання для аналізу соціально-психологічних явищ і процесів при розв'язуванні конкретних практичних задач.

Виконання завдання оцінюється у 8 балів. Загальна кількість можливих набраних тестових балів може бути 200.

Значення отриманих балів оцінюється наступним чином:

- до 99 набраних балів означає, що абітурієнт не склав вступний іспит;
- 100 та більше набраних балів означає, що абітурієнт склав вступний іспит успішно.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. Психологія як наука та історія психології.

1.1. Психологія як наука. Психологія як наука про закономірності виникнення і функціонування психіки. Місце психології в системі наук. Міждисциплінарні зв'язки психології. Суб'єкт та об'єкт психології. Проблема предмета психології. Галузі сучасної психології та їх класифікація.

1.2. Етапи становлення психології. Періодизація становлення психологічної науки. Психологія як наука про душу. Психологія як наука про свідомість. Психологія в руслі біхевіоризму, психоаналізу, гештальтпсихології, гуманістичної психології. Основні напрямки сучасної психології в системі наук про людину. Розвиток вітчизняної психологічної науки.

1.3. Методи психологічного дослідження. Класифікація методів психології. Спостереження. Експеримент. Опитування. Тести. Уявлення про інші емпіричні методи. Методи практичної психології: психотерапія, психокорекція, психотренінг, психологічне консультування.

Розділ 2. Психологія особистості.

2.1. Психологія особистості. Поняття про особистість. Індивід, особистість, індивідуальність. Психологічні теорії особистості. Склад і структура особистості (самосвідомість, самооцінка, рівень домагань особистості). Розвиток і виховання особистості.

2.2. Темперамент. Темперамент як характеристика динамічної сторони психіки. Властивості нервової системи в темпераменті. Типи темпераменту та їх психологічна характеристика. Роль темпераменту в діяльності людини.

2.3. Характер. Характер як система як система найбільш стійких набутих рис особистості. Структура характеру. Основні риси типового характеру. Типології характеру. Акцентуації характеру. Формування характеру.

2.4. Здібності. Здібності як умова успішного здійснення діяльності. Природні і соціально сформовані передумови розвитку здібностей (задатки). Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Обдарованість, талант, геніальність.

2.5. Емоції і почуття. Поняття про емоції. Значення емоцій в житті людини. Основні функції емоцій: комунікативна, регулятивна, сигнальна, мотиваційна, оцінкова, стимулююча, захисна. Відмінність емоцій від відчуттів і почуттів. Класифікація і види емоцій. Настрій. Пристрасть. Вищі почуття. Емоційні стани: афект, стрес, фрустрація. Зовнішній вияв емоцій та почуттів.

2.6. Воля. Воля та її основні ознаки. Значення волі в житті людини, в організації і регуляції її діяльності та спілкування. Первинні вольові якості людини: сила волі, наполегливість, витримка. Вторинні вольові якості: рішучість, сміливість, витримка, впевненість. Третинні вольові якості: відповідальність, дисциплінованість, обов'язковість, принциповість, діловитість, ініціативність. Структура вольового акту. Розвиток волі.

Розділ 3. Діяльність

3.1. Діяльність. Психологічний аналіз діяльності. Поняття про діяльність. Структура діяльності. Основні різновиди діяльності. Творча діяльність.

3.2. Потребово-мотиваційна сфера особистості. Мотив і мотивація. Психологічні теорії мотивації. Потреби. Класифікація потреб. Спрямованість особистості. Цінності.

Розділ 4. Психологія мовлення та пізнавальних процесів.

4.1. Мовлення. Поняття про мову та мовлення. Значення мовлення в житті людини. Мовлення як засіб спілкування (комунікації) і узагальнення (мислення). Функції мовлення: сигніфікативна (позначення), узагальнення, комунікації. Види мовленнєвої діяльності та їх особливості. Основні етапи мовлення. Уявлення про внутрішнє мовлення, його структура і значення. Егоцентричне мовлення дитини як проміжна форма між внутрішнім і зовнішнім мовленням.

4.2. Відчуття. Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Значення відчуттів в житті людини. Види відчуттів. Різноманітність відчуттів як відображення значущих для людини властивостей середовища. Кількісні та якісні властивості відчуттів (чутливість, абсолютний та відносний поріг, адаптація, сенсibilізація, синестезія).

4.3. Сприймання. Поняття про сприймання. Відмінність сприймання від відчуття. Види сприймання. Основні властивості сприймання: предметність, константність, цілісність. Ілюзії зорового сприймання.

4.4. Пам'ять. Загальне уявлення про пам'ять. Значення пам'яті в житті і діяльності людини. Види пам'яті та їх індивідуальні особливості. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення, впізнавання, забування. Закони пам'яті. Явище ремінісценції. Формування і розвиток пам'яті. Мнемотехніка та ейдетика.

4.5. Мислення. Поняття про мислення. Відмінність мислення від сприймання та інших психічних процесів. Види мислення: понятійне, образне, наочно-образне, наочно-дійове. Особливості і сфера застосування кожного виду мислення. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, конкретизація. Логічні форми мислення: поняття, судження, умовиводи. Індукція та дедукція. Основні стадії процесу мислення. Індивідуальні особливості мислення. Взаємозв'язок мислення та інтелекту.

4.6. Увага. Особливості уваги як психічного процесу і стану людини. Функції уваги. Роль уваги у інших пізнавальних процесах. Властивості уваги: об'єм, концентрація, розподіл, стійкість, коливання, переключення. Види уваги: природна і соціально зумовлена; мимовільна, довільна, післядовільна; безпосередня та опосередкована; чуттєва та інтелектуальна. Розвиток уваги. Умови, що полегшують довільне зосередження уваги.

4.7. Уява. Уява та її сутність. Основні відмінності уяви від образів пам'яті та сприймання. Функції уяви. Види уяви та їх особливості: активна, пасивна, продуктивна, репродуктивна. Сновидіння, галюцинації і мрії як особливі види уяви. Прийоми створення образів уяви. Уява і творчість.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Комплекст включає в себе 2 варіанти по 25 завдань для проведення вступного іспиту з «Психологія» у формі письмового тестування.

Кожне завдання оцінюється у 8 балів.

Загальна кількість тестових балів – 200.

Значення отриманих балів:

- до 99 – не склав;
- 100 та більше – склав.

Виконання тестових завдань розраховано на 1 академічну годину.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондарчук О.І., Бондарчук Л. І. Основи психології та педагогіки: Курс лекцій. / О.І. Бондарчук, Л. І. Бондарчук. – К.: МАУП, 2001. – 168 с.
2. Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М. Словарь-справочник по психодиагностике. / Л.Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. – СПб.: Питер Ком, 1999. – 528 с.
3. Гамезо М. В., Домашенко И. А. Атлас по психологии. / М. В. Гамезо, И. А. Домашенко. – М.: Педагогическое общество России, 2001. – 276 с.
4. Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию. / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М.: Изд-во ЧеРо, Омега - Л, 2006. – 336 с.
5. Грейс Н. Приемы развития памяти, внимания, речи / Н. Грейс. – СПб. : Питер, 2007. – 192 с.
6. Загальна психологія: Навч. посіб. / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта, 2005. – 464 с.
7. Леонтьев А. А. Язык, речь, речевая деятельность. – М.: Красанд, 2010. – 216 с.
8. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность/ А. Н.Леонтьев. – М.: Академия, 2005. – 352 с.
9. Маклаков А.Г. Общая психология: Учебник для вузов / А. Г. Маклаков – СПб.: Питер, 2012. – 592 с.
10. Максименко С. Д. Загальна психологія. – 3 видання, переробл. та доп.: навч. посіб. / С. Д. Максименко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
11. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу ; пер. с англ. – 3-е изд. – СПб. : Питер, 2008. – 352 с.
12. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. Общие основы психологи / Р. С. Немов – М.: ВЛАДОС, 2008. – 688 с.
13. Основи психології: Підручник / За ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К.: Либідь, 2006. – 623 с.
14. Основы психологии: практикум / Ред.-сост. Л. Д. Столяренко. – Ростов н/Д: Феникс, 2003. – 704 с.

15. Партико Т. Б. Курс загальної психології: Навч. посібник. / Т. Б. Партико. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 208 с.
16. Партико Т. Б. Загальна психологія. / Т. Б. Партико. – К.: Ін Юре, 2008. – 416 с.
17. Психологический словарь / Под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова. – М.: Педагогика-Пресс, 1996. – 440 с. 24
18. Психология личности: Словарь-справочник / Под ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
19. Психология психических процессов / Сост. и общ. редакция Л. В. Куликова. – СПб.: Питер, 2001. – 480 с.
20. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін.; за ред. Ю. Л. Трофімова. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2000. – 558 с.
21. Райгородский Д. Я. Психология и психоанализ характера: хрестоматия по психологии и типологии характеров. – 5-е изд-е, доп. / Д. Я. Райгородский. – Самара : БАХРАХ-М, 2009. – 704с.
22. Рибалка В.В. Методологічні питання наукової психології / В.В. Рибалка. – К.: Ніка-центр, 2003. – 204 с.
23. Роменець В.А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження: навч. посіб. / В.А. Роменець. – К.: Либідь, 2005. – 916 с.
24. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. / С. Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2005. – 713 с.
25. Слободчиков В. И., Исаев Е. И. Психология человека: Введение в психологию субъективности. – М.: Православный Свято-Тихоновский гуманитарный университет, 2013. – 384 с.
26. Словарь психолога-практика / Сост. С. Ю. Головин. – 2-е изд., перераб. и доп.– Минск: Харвест, М.: АСТ, 2001. – 976 с.
27. Столяренко Л. Д. Основы психологии. – 3-е изд. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2000. – 672 с.
28. Теории личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – 3-е изд. – СПб.: Питер, 2003. – 608 с.
29. Фрумкина Р.М. Психолінгвістика : учебник / Р. М. Фрумкина. – М. : Академия, 2001. – 320 с.
30. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность. / Х. Хекхаузен. – СПб.: Питер; М.: Смысл, 2003. – 860 с.